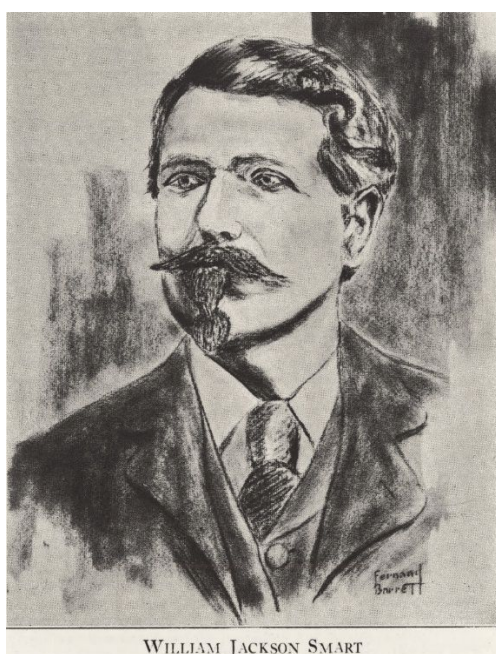

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Lan Man Tháng Sáu: Father's Day và World Cup** của **Phong Châu**. Hội chân thành cảm tạ giả. Kính mời. **Trân trọng**.

WILLIAM JACKSON SMART

Ông William Jackson Smart, sinh ngày 19 tháng 6-1834, gia nhập quân đội lúc còn rất trẻ. Tàn cuộc chiến, ông trở về quê sinh sống như một người nông dân lam lũ cần cù. Là một cựu chiến binh thời nội chiến (Civil War, 1861 - 1865), vợ ông mất để lại cho ông sáu đứa con nhỏ trong một nông trại nghèo ở miền Đông tiểu bang Washington. Ông ở vậy làm lụng vô cùng cực nhọc để nuôi sáu người con cho đến ngày khôn lớn. Để đền đáp công ơn và tỏ lòng hiếu thảo đối với người cha, cô Sonora Louise Smart Dodd đã tổ chức một bữa tiệc để vinh danh thân phụ đúng vào ngày sinh nhật của ông năm 1909, lúc đó ông đã 75 tuổi. Bữa tiệc này

được nhiều người biết đến và họ bắt chước làm theo rồi dần dà lan truyền khắp nơi. Cho đến năm 1924, tổng thống Calvin Coolidge ký sắc lệnh chính thức công nhận ngày này là ngày lễ quốc gia gọi là Father's Day. Đến năm 1966, tổng thống Lyndon Baines Johnson chính thức lấy ngày Chủ Nhật của tuần lễ thứ ba trong tháng sáu làm "Ngày Của Cha".

Năm nay Father' Day nhằm vào ngày chủ nhật, 21 tháng 6. Nếu tính theo lịch thời tiết thì đây là ngày hạ chí (Summer Solstice) ở vùng tây bán cầu, là thời điểm mặt trời ở vị trí cao nhất vào buổi trưa. Đây cũng là có thời gian ban ngày dài nhất và ban đêm ngắn nhất ở các quốc gia thuộc tây bán cầu như Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ. Đặc biệt, tại thành phố Houston của Texas có đến 14 giờ ánh sáng ban ngày. Như vậy, năm nay "Ngày Của Cha" các ông Cha có thêm thời gian thời gian hưởng thụ.

Trước Father's Day, vào ngày chủ nhật của tuần lễ thứ hai là ngày Mother's Day diễn ra hôm 10 tháng năm. Nếu nói theo lẽ công bằng thì xã hội Mỹ không đến nỗi "nhất bên trọng nhất bên khinh" nghĩa là có "Ngày Mẹ" thì cũng có "Ngày Cha". Cha mẹ là bậc đã sinh ra ta, đã nuôi nấng dạy dỗ cho ta khôn lớn, ra đời có chồng có vợ, có cả sự nghiệp...và chuyện biết ơn hai đấng sanh thành là điều hợp với đạo lý con người bất kể đông tây như câu ca dao Việt Nam mà chúng ta trải qua nhiều thế hệ đều đã nghe:

*Công Cha như núi Thái Sơn
Nghĩa Mẹ như nước trong nguồn chảy ra
Một lòng thờ Mẹ kính Cha
Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con*

Ngày Mẹ tuy đã qua rồi nhưng cũng xin nhắc lại đôi dòng. Ngày này là một ngày được yêu mến nhất tại đất nước Hoa Kỳ. Đây là dịp để con cái bày tỏ lòng biết ơn và tình yêu thương đối với Mẹ. Nguồn gốc của

Mother' Day gắn liền với bà Anna Jarvis, một phụ nữ sống tại tiểu bang West Virginia. Mẹ của bà là Ann Reeves Jarvis – một nhà hoạt động xã hội tích cực trong thế kỷ thứ 19. Bà tổ chức các câu lạc bộ chăm sóc sức khỏe cho các bà mẹ và trẻ em đồng thời vận động hòa giải giữa các gia đình sau thời kỳ Nội Chiến (Civil War, 1861-1865). Bà qua đời năm 1905. Anna Jarvis mong muốn có một ngày đặc biệt để tưởng nhớ công ơn của các bà mẹ nên đã vận động kêu gọi có một ngày lễ dành riêng cho Mẹ.

Năm 1908 Mother's Day đầu tiên được tổ chức tại thành phố Grafton, West Virginia. Phong trào lan rộng cho đến năm 1914, tổng thống Woodrow Wilson ký quyết định công nhận Chủ Nhật thứ hai của tháng năm là ngày Mother's Day.

Hai người phụ nữ đã có công trong việc phát động để có được Ngày Mẹ và Ngày Cha là Anna Jarvis và Sonora Louise Smart. Cô Anna Jarvis sinh ngày 1 tháng 5 – 1864 và mất năm 1905, thọ 41 tuổi. Còn cô Sonora Louise Smart sinh ngày 18 tháng 2 – 1882, mất năm 1948, thọ 66 tuổi.

Nhân ngày Cha tháng sáu và ngày Mẹ tháng năm tại xứ Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ, ta thử nhìn vào một khía cạnh khác của vấn đề là trong xã

hội Hoa Kỳ có nhiều sự khác biệt và kỳ thị trong đó có một thứ kỳ thị hết sức mâu thuẫn với lẽ thói mà thiên hạ “Mỹ” vẫn tôn vinh là sự công bằng. Nói đến người phụ nữ Hoa Kỳ thì về mặt luật pháp, họ được bảo vệ tối đa chả bù với đám phụ nữ của các nước như Iran hay Afghanistan hoặc các nước Á Châu phong kiến...phụ nữ bị áp bức và đối xử rất tồi tệ. Thí dụ nhé: Vào một buổi sáng đẹp trời, một chị vợ Mỹ (trắng đen hay nâu vàng) do đêm mất ngủ, sáng cần nhằn với chồng rồi leo thang nói hỡn, anh chồng nổi nóng tặng cho chị năm ngón tay vào má bên trái...chưa kịp tặng thêm năm ngón vào má bên phải thì chị đã nhanh tay chụp điện thoại gọi 911 khiến cuộc đời anh chồng từ đó đi kèm với hai chữ “vất vả”. Cảnh sát ập vào nhà và tra ngay còng số tám vào hai tay anh. Và rồi cho dù anh ta có bỏ tiền mua bond năm ngàn hay năm chục ngàn để đóng thế chân hầu được tại ngoại hầu tra, chàng ta vẫn có thể trở thành kẻ “tam vô”: vô nhà cửa, vô con cái và vô...tù. Cho nên nhân ngày lễ Cha, quý đấng nam nhi cũng không nên cậy vào ngày này mà xúc phạm các đấng “bề trên” tức là bà vợ nhà đấy.

Ở trên tôi viết “Ở xã hội Mỹ không đến nỗi ‘nhất bên trọng nhất bên khinh’ ‘có ngày Mẹ cũng có ngày Cha’ nhưng trên thực tế nhìn vào hai con số sau đây “có nhất bên trọng nhất bên khinh” hay không? Theo thăm dò của Hiệp Hội Bán Lẻ Quốc Gia (National Retail Federation) gần đây trong hai dịp lễ kể trên các người con đã bỏ ra 62 đô la mua quà tặng mẹ và chỉ bỏ 52.30 đô la mua quà tặng cha. Thế chẳng phải “nhất bên trọng nhất bên khinh” là gì? Còn thuộc phạm trù “tình cảm” thì người Mỹ có khuynh hướng “thân” với mẹ hơn, chả thế mà có hai chữ họ nói nhiều nhất trong đời là “Mommy” và “Money”, còn chữ “Daddy” thì “xanh cẳng đít cọt bô” (cinq quand dix corbeau) tức là 5 khi 10 quạ (họa) cũng thế.

Lý giải chuyện trên cũng có lý do của nó. Ở xã hội Hoa Kỳ từ tiền bán thế kỷ 20 trở về trước người cha đóng vai trò quan trọng trong gia đình và

kể cả ngoài xã hội. Sau cuộc đại suy thoái kinh tế (Great Depression) năm 1929 làm sụp đổ thị trường chứng khoán Wall Street cùng thế chiến thứ nhì (1939 - 1945) tiếp theo, xã hội Mỹ có nhiều biến đổi trong đó có vai trò của phụ nữ ngoài xã hội lẫn trong nghị trường đã góp phần đẽ bẹp phần nào tiếng nói của nam giới. Thực tế lịch sử cho thấy trước đó vai trò của người cha trong gia đình không rẻ rúng như ngày nay. Chỉ nhìn hình ảnh của người cha Mỹ và những người cha di dân đến Mỹ từ những năm kinh tế khó khăn họ vẫn còn lẫm liệt cai quản gia đình trong khuôn phép, người vợ đoan chính, người mẹ gương mẫu lo cho chồng con, phụng dưỡng cha mẹ già. Đến giai đoạn hậu chiến thì các phong trào đòi quyền bình đẳng áp lực giới hoạt động chính trị trong nghị trường phải lưu tâm. Chẳng hạn tu chính án Quyền Bình Đẳng (Equal Rights Amendment) được đưa vào quốc hội năm 1923 nhưng bị ngâm tằm những 49 năm, mãi cho đến năm 1972 mới được thông qua. Ngoài ra vào năm 1868 đã có tu chính án số 14 đề cập đến quyền bình đẳng về pháp lý có liên quan đến các vụ kiện dân sự và quyền của phụ nữ trong thực tế đời sống. Nhưng! Nói gì thì nói chữ luật là mớ chữ nghĩa viết trên giấy để cho mấy ông quan tòa tối cao lẫn tối thấp mang ra tranh cãi và lẫm khi “ông nói gà bà nói vịt” khiến cho cả hai bên “nam lẫn nữ” vẫn cứ chịu hàm oan được ghi rõ trong một vài án lệ và cả thực tế ngoài đời. Nhớ cách nay hơn ba mươi năm khi tôi vừa đến thành phố Houston làm dân tỵ nạn thì nghe câu chuyện râm rang kể qua nhiều người lẫn trên báo chí Việt Mỹ rằng có một người cha Việt Nam mồ côi vợ nên ngày ngày lo việc tắm rửa cho con. Một buổi sáng đẹp trời cảnh sát đến còng tay ông đưa vào tù. Lý do là người con gái bảy tám tuổi vào lớp học nghe các thầy cô giáo nói về việc lạm dụng tình dục trong đó có cả việc đụng chạm vào cơ thể, cô bé nghe thế bèn tố cáo cha mình đã có hành động như thế nghĩa là khi tắm rửa đều chạm vào cơ thể cô bé. Thế là thầy cô giáo gọi cảnh sát! Nếu tôi không quên thì người cha

bị ngồi tù tám năm. Cô bé này nếu còn sống cho đến nay thì cũng đã ngoài bốn mươi tuổi. Không biết cô có khi nào nghe được câu “*Công cha như núi Thái Sơn*” hay không?

Tháng sáu viết về Ngày Của Cha lẫn Ngày Của Mẹ kể cũng tạm đủ. Hy vọng vào ngày chủ nhật 21 tháng sáu tới đây các Cha ở khắp mọi nơi trên địa cầu được hưởng trọn niềm vui, được các đấng con cái cho ăn ngon (ở nhà hoặc mời ra tiệm), cho mặc đẹp (tặng áo quần giày giép), đặc biệt lì xì cho các bố ít tiền còm để mua vé vào xem các trận World Cup với giá vé từ hai trăm đô đến gần mười ngàn đô hoặc tệ lắm thì cũng đủ tiền mua vài xâu beer để uống lai rai khi ngồi xem các trận tranh tài qua màn ảnh truyền hình.

Đáng lẽ chỉ viết về Ngày Của Cha trong tháng sáu này thôi. Nhưng kể già chuyện như tôi đã kéo thêm “Ngày Của Mẹ” vào bài. Rồi cũng tại vì... có cái giải World Cup trong tháng sáu nên tôi không bỏ lỡ cơ hội để nói về chuyện đá banh mà ngày xưa khi còn bé gọi là môn “túc cầu” hoặc “bóng tròn” (soccer) để phân biệt với môn “bóng méo” (football) của Mỹ. Còn phía mấy ông bà chuyên tổ chức “trường chạy” mỗi khi đá thắng Lào hoặc Campuchia bên kia bờ Thái Bình Dương thì gọi là “bóng đá”. Chữ nghĩa “bờ cờ 75” khó nghe. Trường chạy có nghĩa là chị em ta liệng hết mọi thứ vải vóc trên người rồi chạy vòng vòng quanh lăng bác hồ để báo công. Thế giới coi đây là một thứ sáng tạo “trên cả tuyệt vời”.

Cả thế gian đều biết là World Cup 2026 được tổ chức tại ba quốc gia là Mexico, Canada và Hoa Kỳ từ ngày 11 tháng sáu đến 19 tháng bảy trên 16 sân banh quốc tế trong đó có ba sân ở Mexico, hai sân ở Canada và mười một sân ở Hoa Kỳ. Tổng cộng có 104 trận đấu của 48 đội (trước là 32 đội) được xếp trong 12 bảng (mỗi bảng 4 đội). Đây là sự kiện thể thao lớn nhất hành tinh sẽ mang về cho FIFA mười một tỷ đô theo ước tính của

các nhà business. Có rất nhiều chuyện thú vị quanh World Cup 2026 khó kể hết trong một bài viết “ăn theo” nên để kết thúc “Lan Man Tháng Sáu” xin trở lại thời kỳ cách nay gần tròn thế kỷ, cũng chuyện “bóng tròn”.

Đó là World Cup đầu tiên do FiFa tổ chức vào mùa hè năm 1930 tại thành phố Motevideo của nước Uruguay với 13 đội tuyển. Uruguay giành chức vô địch và nhận chiếc cúp Jules Rimet Trophy là tên của vị chủ tịch FiFa có công thành lập giải World Cup. Chiếc cúp được mạ vàng trên nền bằng bạc, cao 35 cm. Cúp mang hình tượng nữ thần chiến thắng Nike của Hy Lạp cổ đại nâng chiếc cốc có hình bát giác. Cúp này được trao cho các đội vô địch kể từ năm 1930 cho đến năm 1970. Sau khi ba lần vô địch 1952 - 1962 - 1970 Brazil được giữ cúp vĩnh viễn. Sau đó Brazil lại giành chức vô địch năm 1994 và 2002. Vào năm 1983 chiếc cúp Jules Rimet bị đánh cắp đến nay vẫn chưa tìm lại được.

Jules Rimet Trophy

Fifa World Cup Trophy

Chiếc Jules Rimet đã thay thế bằng chiếc cúp “FiFa World Cup” vào năm 1974 khi giải World Cup được tổ chức tại Hoa Kỳ. Đội vô địch không được giữ vĩnh viễn chiếc cúp được

cúp thật mà chỉ nhận được một bản sao để giữ. Chiếc cup “Fifa World Cup” được design bởi nghệ sĩ người Ý tên Silvo Gazzaniga, cao 37 cm, nặng 6.1 kg. Cúp được làm bằng vàng karat, phần đế làm bằng đá Malachite.

Cấu trúc của chiếc cúp là hình ảnh hai người đang nâng quả địa cầu. Trong giải World Cup 2026 chiếc cúp này được đưa đi trưng bày tại nhiều thành phố của nhiều quốc gia trong đó có thành phố Houston và Dallas của Texas. Tại Houston cúp được trưng bày tại Helix Park ngày 2 và 3 tháng 5 vừa rồi. Rất tiếc kẻ viết bài này nhận tin trễ nên không có cơ hội để được nhìn tận mắt chiếc cúp vàng quý giá này.

Cũng chuyện bên lề nhân nói đến đội Brazil ba lần vô địch được nhận vĩnh viễn chiếc cúp Jules Rimet vào những năm 1958 – 1962 – 1970. Trong ba lần chiếm vô địch đều có mặt có cầu thủ nổi danh như một huyền thoại môn túc cầu là Pelé đã mang lại vinh quang cho Brazil khiến cả thế giới hâm mộ. Cho đến nay Pelé vẫn được coi là một trong những cầu thủ vĩ đại (không phải vĩ đại kiểu ngồi trong hang PB) trong lịch sử môn túc cầu thế giới. Pelé sinh quán tại Brazil sớm bộc lộ tài năng đá banh thiên bẩm khi còn rất nhỏ. Pelé gây ấn tượng mạnh với kỹ thuật điêu luyện, tốc độ và khả năng đá vào lưới xuất sắc. Ông từng đá cho Câu Lạc Bộ Santos từ 1956 – 1974 và phá lưới 569 lần. Sau đó ông chơi cho đội New York Cosmos (1975 – 1977) và phá lưới 37 lần. Tổng cộng đôi bàn chân “thần sầu quỷ khóc” của ông đã đẩy banh vào lưới 606 lần.

Chuyện đá banh còn dài. Giờ này tất cả 48 đội tuyển quốc gia đã có mặt trên các sân tại Mexico, Canada và Hoa Kỳ để chuẩn bị một cuộc so tài lớn nhất hành tinh. “Lan Man Tháng Sáu” tạm dứt ở đây. Ngày mai sẽ ngồi trước màn hình để xem lễ khai mạc World Cup 2026 với trận đấu mở màn giữa Mexico và Nam Phi.

Mùa hè tại thành phố Houston vốn đã rất nóng. Nay có thêm sự hiện diện của World Cup 2026 chắc chắn nhiệt độ sẽ trên con số 100.

Phong Châu

